

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 68/2024 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Ariann Grandell, työ- ja elinkeinoministeriö
- juristi Antti Klemola, Kansaneläkelaitos
- erikoissuunnittelija Laura Koivisto-Khazaal, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- ylitarkastaja Juulia Taipale, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue
- johtava asiantuntija Janne Kinnunen, Maahanmuuttovirasto
- asiantuntija Elisa Korkman, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- palvelupäällikkö Annina Rantala, Pirkanmaan TE-toimisto
- johtava asiantuntija, maahanmuutto ja työllisyys Eve Kyntäjä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Taina Vallander, STTK ry
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija, OTM Albert Mäkelä, Suomen Yrittäjät ry
- lakimies Anu Räty, Suomen Kuntaliitto
- pääekonomisti Juho Ruskoaho, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
- työmarkkinajohtaja Olli Varmo, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- sopimuspäällikkö Juha Ojala, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Akava ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättävän työntekijän oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi erillinen palkkaraja, jonka taso määritellään valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi sääntelyä toimeentuloedellytyksen alarajasta osa-aikatyössä.

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että työperusteinen maahanmuutto vahvistaa julkista taloutta, ilman että palkkarajan asettaminen rajoittaa liikaa työvoiman saatavuutta. Esityksellä pyritään varmistamaan, että maahan saapuvilla työntekijöillä on todellinen mahdollisuus elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla, ja lisäämään kokoaikatyön määrää Suomessa.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa esityksen tavoitteita. Valiokunta lausuu esityksestä oman toimialansa osalta.

Erillinen palkkaraja

Esityksen keskeinen ehdotus on säätää erillinen palkkaraja työntekijän oleskelulupa. Lakiin lisätään asetuksenantovaltuus, jonka nojalla valtioneuvosto asettaa palkkarajan euromääräisen tason. Palkkaraja on esityksen mukaan alakohtainen työehtosopimuksen minimi, kuitenkin vähintään 1 600 euroa kuukaudessa. Palkkarajan täyttymisen arvioinnissa ei oteta huomioon mahdollisia palkanlisiä tai vuosilomiin liittyviä korvauksia. Palkan tulee ilman lisiä ylittää palkkaraja.

Palkan tulee ylittää palkkaraja koko sen ajan, kun henkilö työskentelee luvan turvin Suomessa. Palkkarajan on ylittävä laskennallisesti kuukausittain työntekijän oleskeluluvan voimassa ollessa ja tämä tarkistetaan jatkolupaharkinnassa. Jatkolupaan liittyvässä arvioinnissa voidaan huomioida palkka kokonaisuudessaan mukaan lukien lomarahat, lisät ja muut palkanosat. Mikäli sille on hyväksyttävä syy, ettei palkkaa tietyinä kuukautena ole kertynyt, kuten että henkilö ei ole saapunut maahan heti kun lupa on myönnetty, voidaan tämä jatkolupaharkinnassa ottaa huomioon.

Asetettava palkkaraja koskee ainoastaan työntekijän oleskelulupaa (ulkomaalaislain 72 §), eikä kaikkia työnteon perusteella myönnettäviä oleskelulupia. Näin ollen esityksellä ei ole vaikutuksia esimerkiksi kausityöntekijöihin (laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten) tai erityisasiantuntijoihin (ulkomaalaislain 73 §). Palkkaraja ei myöskään koske muilla oleskelulupaperusteilla (esimerkiksi opiskelijat tai perheenjäsenet) maassa oleskelevia kolmannen maan kansalaisia.

Palkkarajan voi esityksen mukaan täyttää yhdellä tai useammalla osa-aikaisella työsuhteella ja lupaharkinnassa tulee varmistaa, että työsuhteiden yhdistäminen ilmoitetulla tavalla on mahdollista. Luontoiseduilla voidaan kerryttää tuloajan palkkavaatimusta, mutta lupaharkinnassa tulee kiinnittää huomiota siihen, että luontoisetujen arvot ovat korkeintaan Verohallinnon vuosittaisen päätöksen mukaisia, eivätkä ne saa olla rahapalkkaa suuremmat. Tällä pyritään varmistamaan, että työntekijälle jää riittävä rahapalkka. Riittävä rahapalkka vähentää esityksen mukaan riippuvuutta työnantajasta ja helpottaa irtaantumista, mikäli työsuhteessa esiintyy hyväksikäyttöä.

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että uusi palkkaraja antaa työntekijän oleskeluluvalla työskenteleville ulkomaisille työntekijöille paremmat mahdollisuudet elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla verrattuna nykyiseen työttömyysturvalain mukaiseen työssäoloehdon täyttävään palkkaan (1 399 euroa/kk vuonna 2024). Uusi palkkaraja on myös linjassa työperusteista maahanmuuttoa tarvitsevien alojen työehtosopimusten kokoaikaisesta työstä maksettavien vähimmäispalkkojen kanssa. Valiokunta korostaa, että palkkaraja tulee olemaan tasolla, joka jo nykyisellään ylittyy lähes kaikissa kokoaikaisissa töissä, joten sen vaikutukset kohdistuvat pitkälti aloihin, joissa tehdään paljon osa-aikatyötä. Palkkarajan arvioidaan vähentävän ensimmäisten työntekijän oleskelulupien määrää noin 120—250:llä vuonna 2025. Pidemmällä aikavälillä vaikutukset työvoiman saatavuuteen ja työllisyyteen riippuvat siitä, miten palkkarajaa nostetaan.

Palkkarajan asettaminen valtioneuvoston asetuksella

Esityksen mukaan ulkomaalaislakiin lisätään erillinen asetuksenantovaltuus, jonka perusteella säädetään palkkarajan suuruudesta. Palkkarajan on oltava euromääräinen ja se tulee asettaa sellaiselle tasolle, että työvoiman maahanmuutto vahvistaa julkista taloutta eikä työvoiman saatavuus vaarannu tarpeettomasti. Lisäksi on otettava huomioon myös työehtosopimusten mukaiset kokoaikaisen työn vähimmäispalkat. Palkkarajan tason määrittelemiseksi voidaan tehdä vastaavia laskelmia kuin nyt käsiteltävän hallituksen esityksen tueksi tehdyssä selvityksessä tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen. Palkkarajan vaikutuksia julkiseen talouteen on esityksen mukaan tarkoitus arvioida elinkaarilaskelmien avulla ja vaikutuksia työvoiman saatavuuteen ammatti-, toimiala- ja aluekohtaisesti työvoimapula huomioiden. Nämä arviot asettavat valtioneuvostolle raamit, joiden puitteissa palkkaraja tulee asettaa. Arviossa huomioidaan myös yleinen ansiotason kehitys.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että palkkarajan tason riittävyyttä seurataan säännöllisesti ja tarkastellaan myös suhteessa muihin maihin, kuten esim. Ruotsiin ja Viroon. Säännöllisellä tarkastelulla tulee ehkäistä tilannetta, jossa palkkaraja jää jälkeen yleisestä ansiokehityksestä tai ostovoiman kehityksestä, eikä enää täytä lain tavoitetta turvata tosiasiallinen toimeentulo Suomessa. Liian matala palkkaraja saattaa lisätä riippuvuutta sosiaalietuuksista ja samalla myös hyväksikäytön ja harmaan talouden riskejä. Valiokunta tähdentää, että työperäisen maahanmuuton lähtökohdan ei tule olla mahdollisimman halvan työvoiman tuonti ja palkan maksaminen työntekijän oleskeluluvalla työskenteleville ulkomaalaisille alimman palkkaryhmän mukaan (esimerkiksi harjoittelijapalkka) osaamistasosta riippumatta.

Työperäisen hyväksikäytön ehkäisy

Hallituksen esityksessä arvioidaan palkkarajan noston vaikuttavan ennaltaehkäisevästi työperäiseen hyväksikäyttöön. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta painottaa, että palkkarajan asettaminen ei itsessään vielä takaa palkkarajan ylittävää palkkaa, vaan edellyttää tuekseen kattavaa ja riittävästi resursoitua ennakko- ja jälkivalvontaa sekä sujuvaa viranomaisyhteistyötä. Ulkomaalaistaustaisen ja erityisesti heikosti kotimaisia kieliä puhuvan ja työmarkkinoita tuntevan työvoiman työmarkkina-asema on usein heikko erityisesti työuran alkuvaiheessa.

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp

Työntekijöiden yhdenvertaisuus

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin huoli hallituksen esityksen vaikutuksista yhdenvertaisuuteen siitä näkökulmasta, että asetettavan tulorajan seurauksena työnantajat voisivat palkata ulkomailta matalammin palkatuille aloille ainoastaan kokoaikaista työvoimaa, kun taas suomalaisia työntekijöitä palkattaisiin osa-aikaisiin työsuhteisiin. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että työsopimuslaki velvoittaa työnantajaa tarjoamaan lisätyötä ensisijaisesti jo työsuhteessa oleville työntekijöille, jotka tekevät osa-aikatyötä, ennen kun voidaan palkata uutta työvoimaa kokoaikaisiin työsuhteisiin. Suomessa tehdään erityisesti tietyillä aloilla vastentah-
toista osa-aikatyötä, joten on tärkeää etsiä keinoja lisätuntien tarjoamiseen tällaisille jo työsuhteessa oleville osa-aikatyötä tekeville, ennen kuin työvoimaa rekrytoidaan ulkomailta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 27.9.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Saara-Sofia Sirén kok
varapuheenjohtaja Lauri Lyly sd
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Mikko Polvinen ps
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Tere Sammallahhti kok
jäsen Timo Suhonen sd
varajäsen Kim Berg sd
varajäsen Juho Eerola ps
varajäsen Terhi Koulumies kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Hallituksen esityksessä ulkomaalaislakiin lisätään erillinen asetuksenantovaltuus, jonka perusteella säädetään palkkarajan suuruudesta. Tällä hetkellä kuitenkin perusteet, joiden pohjalta palkkaraja asetettaisiin, ovat liian väljät ja epämääräiset. Tämä vaikeuttaa sen arviointia, millaiset vaikutukset palkkarajalla tulisi jatkossa olemaan, kun ei ole määritelty tarkasti, milloin palkkarajan seuraava nosto tapahtuu ja millaiselle tasolle. Hallituksen esityksessä on myös todettu, että ilman palkkarajan nostamista sen vaikutus katoaa nopeasti, vuoteen 2029 mennessä kokonaan. Tämän perusteella hallintovaliokunnan tulee muuttaa lakiesitystä siten, että palkkarajan taso on mahdollista päivittää asetuksella vuosittain, huomioiden muun muassa ansiokehityksen. Tämä lisää palkkarajan päivittämiseen ennustettavuutta, joka auttaa vähentämään sekä työnantajien että ulkomaalaisten työntekijöiden epävarmuutta.

Esityksen mukaan palkkarajaksi määriteltäisiin 1 600 euroa kuukaudessa hallitusohjelman mukaisesti. Asetettavan palkkarajan suuruutta arvioitaessa tulisi vielä tarkastella, että ulkomaalaisilla työntekijöillä olisi tosiasiallinen mahdollisuus elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla. Taso on myös tämänhetkisten työehtosopimusten alimman palkan alapuolella ja palkkoihin on lisäksi tulevalle työehtosopimuskierröksellä ennakoitu tulevan korotuksia. Palkkarajan lähtötason voidaan arvioida jäävän melko alhaiselle tasolle. Huomionarvoista on myös, että palkkaraja jää vaatimattomaksi verrattuna Suomen naapurimaihin. Esimerkiksi Virossa vastaava palkkaraja on 1 685 euroa ja Ruotsissa noin 2 370 euroa. Palkkarajaan sisältyy myös riski, että sen määrittämistä tasosta muodostuu myös korkein taso, jolla palkkaa halutaan ulkomaalaiselle työntekijälle maksaa. Palkan määrittelyn pitää tapahtua ensisijaisesti ulkomaalaisten työntekijöiden kohdalla siten, kuin alan työehtosopimuksen palkkaryhmittelyä ja palkkaa koskevat määräykset työntekijän osaamisen, kokemuksen ja kokoaikaisen työn osalta määräävät. Edellä selostettu tukee näkemymme mukaan johtopäätöstä siitä, että palkkarajan tasoa pitää tarkastella asetuksella vuosittain, huomioiden esimerkiksi yleisen palkkakehityksen.

Palkan tulisi ylittää palkkaraja laskennallisesti kuukausittain työntekijän oleskeluluvan voimassaoloajan ja tämä tarkistettaisiin jatkolupaharkinnassa. Tämän vaatimuksen yhteisvaikutuksia hallituksen ulkomaalaisille työntekijöille suunnitteleman kolmen kuukauden työttömyyssäännön kanssa ei kuitenkaan ole selvennetty tai selvitetty. Työttömyyden lisäksi työntekijöiden toimeentuloon vaikuttavat erilaiset alakohtaiset erityispiirteet. Palkka voi vaihdella kuukausittain esimerkiksi työaika- ja tasoittumisjärjestelmien takia. Nykyinen ehdotus tulojen tarkasteluun ei huomioi ulkomaalaisen työntekijän palkan määräytymisen ja työtilanteen todellista kokonaisuutta.

Hallintovaliokunnan tulee vielä harkita, pitääkö palkan riittävyyden tarkastelun tapahtua siten, että työntekijän palkka ylittää keskimääräisesti palkkarajan luvan voimassaoloaikana, ei kuukausittain. Lisäksi tulisi selvittää tämän lakiesityksen yhteisvaikutuksia suunnitteilla olevaan esitykseen kolmen kuukauden työttömyyssäännöstä ja varmistaa, ettei väliaikainen työttömyys ole este jatkoluvan saamiselle, jos hakija on jo työllistynyt uudestaan.

**Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide 1**

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon

Helsingissä 27.9.2024

Lauri Lyly sd
Piritta Rantanen sd
Timo Suhonen sd
Kim Berg sd

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide 2

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Hallituksen tavoite vaatia maahan saapuvilta työntekijöiltä todellista mahdollisuutta elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla on lähtökohtaisesti oikea. Sen sijaan kaavamaisista valtioneuvoston asetuksella säädettävää tuloarajaa, 1 600 euroa kuukaudessa, en hyväksy. Se ei ota huomioon työn luonteen toimialakohtaisia vaihteluja. Pidän perustellumpana, jos tuloaraja asetettaisiin vastaamaan alakohtaisen työehtosopimuksen vähimmäispalkkaa, tai vasta toissijaisesti, jos työehtosopimusta ei ole, vähintään 1 600 euroa kuukaudessa.

Huomaan myös, että palkan suuruuteen vaikuttaa myös muut tekijät. Esimerkiksi maaseutuelinkeinojen, puutarha-alan ja turkistuotantoalan työt sijoittuvat haja-asutusalueille, missä on huomattavasti alemmat asumiskustannukset verrattuna kasvukeskuksiin. Tämä on yksi syy, kannattavuuden lisäksi siihen, että näiden alojen vähimmäispalkat liikkuvat paikoitellen ehdotetun tuloarajan lähellä.

Katson, että tuloarajan soveltamisessa tulisi säilyttää harkinnanvaraisuutta ja mahdollisuus keskimääräisen tulotason arvioimiseen. Tarkasteltaviin ansioihin tulisi huomioida työntekijän työstä saamat kokonaistulot eli myös mahdolliset palkanlisät ja luontoisedut (verottajan määrittelemien arvojen mukaan). Palkkakäsite ei tarkoita pelkästään rahapalkkaa, ja usein maaseudun työnantajat tarjoavat myös asuntoedun kautta asunnon, koska työt suoritetaan haja-asutusseudulla. Tämä käytäntö pitää olla mahdollinen myös jatkossa.

Pidän kannatettavana saada suomalaisille työttömille töitä. Tosiasia kuitenkin on, että joillakin aloilla ulkomainen työvoima on elinehto. Muun muassa valtiovarainministeriö on todennut, että Suomen tarve ulkomaalaiselle työvoimalle on kasvussa työtä tekevien ikäluokkien pienentyessä. Jokainen avoin työpaikka, johon ei saada työntekijää, on Suomen talouskasvun hidaste ja voi jopa uhata huoltovarmuutta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 27.9.2024

Tuomas Kettunen kesk

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide 3

Eriävä mielipide 3

Perustelut

On hyvä ja kannatettava tavoite, että Suomeen työntekijän oleskeluluvalla maahan tulevat saavat työstään palkkaa, joka tosiasiallisesti riittää elämiseen. Valitettavasti hallituksen esitys on monin tavoin puutteellinen ja asettaa useat Suomeen muuttavat ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset työntekijät kohtuuttomaan asemaan.

Ensinnäkin uusi rajoitus tekisi maahan muuttaneen henkilön aseman elämäntilanteen muuttuessa entistä epävarmemmaksi. Työperusteinen oleskelulupajärjestelmä on jo ennestään monimutkainen ja joustamaton järjestelmä, ja siihen liittyy jo valmiiksi monia rajoituksia, kuten työntekijä-oikeus, saatavuusharkinta ja tiukka kuukausittain täytettäväksi edellytetty toimeentuloedellytys. Samalla kavennetaan lupaviranomaisen ja tuomioistuinten harkintavaltaa huomioida esimerkiksi ulkomaalaisen yksityis- ja perhe-elämään liittyviä seikkoja osana kokonaisharkintaa.

Lisäksi esityksessä ei oteta riittävästi huomioon sen vaikutuksia lapsen oikeuksiin ja asemaan. Koska valtioneuvosto voi päättää korottaa palkkarajaa asetuksenantovaltuuden nojalla, voivat vaikutukset lapsiin voivat olla merkittävämmät kuin hallituksen esityksessä arvioidaan. Esityksessä tulisikin olla mahdollisuus poiketa asetettavasta palkkarajasta perus- ja ihmisoikeuksien, mukaan lukien lapsen edun, turvaamiseksi.

Esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan tulorajojen noston vähentävän työperäistä maahanmuuttoa ja vaikutusten kohdistuvat ennen kaikkea osa-aikaisiin työsopimuksiin. Tulorajojen nosto tarkoittaisi, että yhä harvemmillä työnantajalla on mahdollisuus palkata osa-aikaista työvoimaa ulkomailta lisäten myös rekrytointien epävarmuutta. Osa-aikaiset työsuhteet ovat kuitenkin tärkeitä, sillä ne mahdollistavat pääsyn työmarkkinoille tilanteissa, joissa syystä tai toisesta ei ole mahdollisuutta kokoaikaiseen työhön.

Lisäksi esimerkiksi harjoittelu- tai perehdytysjakson palkka on pääsääntöisesti normaalia pienempi, jolloin ansiot eivät välttämättä ole riittävät tulorajan täyttymiseksi. Esitetyt muutokset voivat vaikeuttaa entisestään työuralla etenemistä ja parempipalkkaisiin töihin pääsyä Suomessa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 27.9.2024

Fatim Diarra vihr

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide 4

Eriävä mielipide 4

Perustelut

Suomeen tuleville työntekijöille tulisi lähtökohtaisesti turvata elämiseen riittävä palkka, mikä edellyttää työehtosopimuksen ja lakien noudattamisen lisäksi myös sitä, että työtunteja on tarjolla riittävä määrä. Vastentahtoista osa-aikatyötä tulisi pyrkiä vähentämään myös tätä esitystä laajemmin esimerkiksi vahvistamalla työnantajien lisätyön tarjoamisvelvoitetta. Nyt käsiteltävä esitys ei ratkaise myöskään työperäisen hyväksikäytön ongelmia, joihin voitaisiin tehokkaammin puuttua esimerkiksi tehostamalla työsuojeluvalvontaa ja säätämällä ammattiliitoille kanne-oikeus.

Vaikka elämiseen riittävä palkka on perusteltu edellytys työperäisen oleskeluluvan myöntämiselle, voi kategorinen 1 600 euron palkkaraja aiheuttaa myös ongelmia etenkin, kun se yhdistetään hallituksen muihin maahanmuuttopolitiikan kiristykseen, kuten niin sanottuun kolmen kuukauden sääntöön. Valiokunnan kuulemisissa on tullut ilmi, ettei tämän esityksen ja muiden valmisteilla olevien lakimuutosten yhteisvaikutuksista ulkomaalaisten työntekijöiden asemaan ole arvioitu.

Hallituksen esityksen mukaan palkkaraja on luvan saamisen ehdoton edellytys, eikä siitä voida poiketa. Siten palkkarajaa koskeva edellytys eroaisi ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetystä toimeentuloedellytyksestä, josta lain mukaan voidaan poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Vastaavan poikkeamismahdollisuuden säätämistä tulisi harkita myös nyt käsiteltävän esityksen yhteydessä.

Myös yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee lausunnossaan valiokuntaa huomioimaan, että lain tulisi mahdollistaa sen soveltajalle harkintavallan poiketa tiukasta palkkarajasta esimerkiksi silloin, jos luvan myöntämättä jättäminen olisi kohtuutonta tai jos lapsen edun toteutuminen sitä edellyttää. Yksi selvitettävä poikkeamiskriteeri voisi liittyä Suomeen asettuneisiin henkilöihin, joita hallituksen toisen lainsäädäntöhankkeen perusteella uhkasi karkottaminen jo kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen. Tällaisessa tilanteessa voisi olla perusteltua soveltaa esimerkiksi matalampaa palkkarajaa, mikäli henkilöllä on mahdollisuus työllistyä osa-aikaiseen työhön ja sitä kautta välttää karkotetuksi joutuminen.

Myös hallituksen esityksessä on tuotu esiin riskejä liittyen esitettyyn palkkarajavaatimukseen. Esitettyjen muutosten myötä voisi olla mahdollista, että jotkut yritykset pyrkisivät naamiomaan työsuhteita yritystoiminnaksi, mikä on kasvava ongelma erityisesti ulkomaisen työvoiman osalta. Lisäksi on tuotu esiin riski alihankintaketjujen ja lähetetyn työvoiman väärinkäytöstä. Nämä riskit korostavat tarvetta laajemmalle toimenpidekokonaisuudelle, jolla kitketään ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä ja riistotaloutta.

Valiokunnan lausunto TyVL 10/2024 vp
Eriävä mielipide 4

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 27.9.2024

Aino-Kaisa Pekonen vas